

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunei.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICENSĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

PARĂRE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

„Un dar generos“.

În Nr. 2 al „Revistei Preoților“, din 29 Octomvrie (11 Nov.) a. c., redacția acestei reviste a publicat următoarele:

„Din izvor competent primim informația ...că P. S. Sa Dl episcop al Aradului Ioan I. Papp și-a depus întreagă averea sa mobilă în suma de 150.000 cor. plus întreagă averea sa imobilă în preț de 50—60 mii cor. la cassa diecezană a consistorului din Arad, în scopul nobil și ingenios de a se înființa și a se susține din acest generos legat, în Beiuș un orfelinat pentru îngrijirea și creșterea orfanilor de preoți și de învățători români din patrie“.

De această publicațiune luând notă atât ziaristica noastră cât și cea străină și aceasta cu anumite observări, ne-am crezut în drept, ca organ oficial al diecezei, a cere informații direct dela Preasfinția Sa Dl episcop diecezan, dela care am primit răspunsul, că ajungându-i la mână pomenitul Nr. din „Revista Preoților“, a însărcinat pe unul dintre oamenii săi de încredere și acela a și scris numitei redacții, la 6/19 Nov. a. c., spre știre și acomodare, că: „Preasfinția Sa reproabă faptul cu publicarea nu numai din motivul, că aceasta a făcut-o fără știrea și consentimentul Său, ci și din motivul, că cele publicate cu privire la valoarea averii sale mobile și imobile nu corespund adevărului, ceace denotă, că informația autorului nu este primită din izvor competent, cum se susține — ci din izvor tot așa de incompetent, precum de incompetentă se arată On. Redacțiune pentru aceasta publicațiune, nainte de vreme“.

În fața acestei scrisori, de a căreia publicare n'am aflat în revistă, am crezut de datoria noastră a ruga pe Preasfinția Sa Dl episcop diecezan să binevoiască a ne pune în adevărata cunoștință a stării lucrului, la care rugare Preasfinția Sa, în vederea adevărului, că deși fără știrea și consentimentul său, dăruirea sa fiind divulgată deja, nu mai are rezon tănuirea faptului, deci ne-a spus, că

averea sa mobilă și imobilă a închinat o eparhiei aradane, de după cum este arondată astăzi, și a predat-o în administrarea consistoriului arădan spre scopul înființării la timpul său și a susținerii unui orfelinat în Beiuș.

Conform reversului estradat de administrațiunea cassei consistoriale, averea mobilă face 225.484 cor. 55 fil. și constă din un libel de depuneri, din acții dela diferite institute de credit și economii, și din obligațiuni de ale împrumutului de războiu, socotite toate acestea în valoarea lor nominală, iar averea imobilă constă numai din o casă, a cărei preț de cum-părare a fost 20 mii cor. — Deci darul generos al P. Sale face 245.484 55 coroane.

Un memento.

Cu resignarea omului decepționat, cu ultimele speranțe ale inimei privim sinuciderea Europei și a civilizațiunei: războiul, care bântuie de mai mult de trei ani și nimiceste cu cruzime nemaipomenită tot ce cultura și inima au zămislit.

Nu negăm că va avea și urmări relativ bune; relativ bune pentru că fie consecințele acelea oricât de salutare, invoalvă în sine otrava amărăciunii și sunt sădite nu pe adevăr, încolțite nu din iubire, ci și din antagonism înjositor și din lacrimile nevinovaților orfani.

Sosi-va timpul când duhul păcii va pluti deasupra pământului. Aserțiunea aceasta nu e ficțiune, nici utopie, ci un postulat al rațiunii, al legii naturale și al credinței evanghelice.

Durere, pe noi Români nu numai războiul ne înjumătățește. Pe noi ne mai pustiește o calamitate, care, dacă nu se va sufoca din germeni, ne duce la catastrofă, ne atacă chiar în existență. E vorba de „sistemul de unu“, care azi mâne devine spaima popoarelor, care pune pe gânduri și umple de îngrijorare bărbații de stat. Introdus de Francezii colonizați în secolul al-XIX-lea (1807), azi Nemți (Szent-hubert: Sancthubert, Károlyliget: Charleville), la noi și-a ajuns culmea, probabil pentru că

împrejurările evoluției noastre sunt mai măștere...

În Bănat și în com. Arad populația, care e infectată de acest viciu, așa se împarte după confesiune

gr.-or.	185.552	16.54%
rom.-cat.	92.596	11.79%
gr.-cat.	11.712	20.73%

Dacă luăm însă în considerare că între gr.-catolici sunt mulți Români și că pe Sârbi încă nu i-a infectat sistemul de unu, procentajul la Români se urcă la 21.33%. Dintre 198 comune cu sistemul de unu, 148 sunt românești, adică 75%. În comitatul Caraș-Severin populația maghiară dela 1890 până la 1910 s'a întreit — prin colonizări, Nemții au sporit 16.5% iar Români numai cu 7.5%. În com. Timiș în 1890 Români formau 37.2%, în 1910 33.7%; în Torontal în 1890: 14.9%, în 1910 14.1%; în comitatul Arad în 1890: 60.7%, în 1910: 57.8% — din întreaga populație.

Cuiburile sistemului de unu sunt în Timiș, Lipova, Recaș și cercul Vârșeț. Alte cercuri: Biserica-Albă, Iam, Oravița. În comitatul Arad: cercul Radnei. Ne mai mărturisește statistica (din 1916), că din acele 14 comune în cari vanitatea femeiască și luxul constituiesc pricina sistemului de unu — 12 comune sunt de-ale noastre.

Cifrele și datele acestea ne arată în toată goliciunea inexorabilul și tristul adevăr, că adică de zeci de ani pe zi ce merge ne rărim, scădem numericeste. Un fapt care în sine și în consecințele sale e tragic și zguduitor.

Dacă până acum am rezistat influințelor și nizuințelor de asimilare pe lângă toate, că instituțiunile culturale, ce le avem, nu stau deloc în raport cu numărul sufletelor și că dintre noi se recrutează majoritatea analfabeților zic, dacă pe lângă toate acestea ne-am conservat ființa noastră etnică, această virtute o atribuim în parte — adică pe lângă alipirea Românului cătră legea sa — sporirii mari de odinioară. Căci precum școală e termometrul cultural al unui popor, tot așa formează sporirea termometrul de putere și capacitate de viață.

Și în zilele acestea negre, atragem atențiunea preoțimeii noastre asupra monstrului sistem de unu. În mâinile ei și a învățătorimeii sunt puse destinele păturii fundamentale ale societății noastre. Preoțimea să fie conștie de sublimitatea chemării sale întocmai ca și de seriozitatea pericolului, ce ne amenință din partea amintitului păcat. Ea este apărătorul și propagatorul natural al vieții sufletești și al intereselor de ordin mai înalt ale poporului.

Activitatea sa pastorală să fie pătrunsă de sublima concepțiune a iubirii deaproapelui, arătând calea de salvare acestor naufragiați morali și îndreptând greșeala acestor nepricepuți, dar nu corupți, sclavi ai vanității dure și a bunurilor pământești, cari se leagă în greșita credință, că cu sistemul de unu se păstrează averea în întregime.

Sperăm, că preoțimea noastră împlinind în mod ideal datorințele impuse de înalta misiune, căreia-i servește, va ști stârpi și elimina păcatul acesta.

Moralitatea se manifestează prin actele voinții, a căror motoare sunt sentimentele, deci la educare și îndeosebi la creșterea copiilor să se pună pond în primul rând pe nobilitarea acestor sentimente, pe formarea caracterului lumii interne.

Preoții! „Satisfaceți... trebuințelor inimii fiilor voștri sufletești, dați inimii lor probleme cari o captivează și o încântă; puneți-i înainte un ideal, care prin impresia covârșitoare produsă de mărimea ce o are, stă deasupra voinței omenești“.

Nicolae Iorgovan,
abs. de teol., student la drept.

Câteva amănunte despre magii dela răsărit și despre cântecele și orațiile de stea*).

(Urmare.)

Am zis, că variantele cântecelor vechi de stea sunt îngrozitoare.

Analizez o strofă din variantele celui mai lătit și frumos câtec: „O ce veste minunată...“

Prima oară întâlnim acest câtec în colecțiunea lui Tomici. Are șase strofe de cuprinsul următor: 1. Se vestește minunea, că fecioara Maria a născut un prunc din Duhul sfânt. 2. Nașterea s'a întâmplat într'un sălaș lângă Vifleem, unde Iosif și Maria au mers să-se scrie. 3. . . . 4. Păstorii văzând din cer o „luminare“ fluieră, îngerii cântă și cu toți se bucură. 5. Trei crai vin după o stea și aduc daruri lui Isus închinându-i-se. 6. Să urmărim acestora... mărind pe Dumnezeu!

Reproduc acum strofa a treia, al cărei cuprins nu l-am dat, mai întâiu după Tomici, apoi după editori cunoscuți mie, cari au ales, cules, întocmit, îndreptat și au compus de nou cântece de stea.

*) În partea primă a acestui articol publicat în numărul trecut s'a strecurat o greșală, ce rugăm să fie îndreptată și anume: înaintea șirului ultim de pe pag. 337, coloana primă să se intercaleze:

Cărțile lui Tomici și Pan se răresc și dispar, variantele cântecelor — și acuma și ale orațiilor — se ivesc de nou și se compromit cu tot cu „prezentarea scenelor religioase“.

TOMICI:

Pre fiul cel din vecie
Ce l-a trimis Tatăl mie
El să-l nasă
El să-l crească
Să ne mântuească.

DAICOVICI:

Pre fiul cel din vecie
Ce l-a trimis tatăl mie,
Ea să-l nască,
El să crească,
Să ne mântuească.

ȘTEFU (ed. II):

Pe fiul în al său nume
Tatăl l-a trimis în lume
Să se nască,
Și să crească
Să ne mântuească.

VELCU (ed. V.):

Pre fiul cel din vecie
Ce l-a trimis tatăl mie
Ea să-l nască,
El să-l crească
Să ne mântuească.

BÂNCILĂ:

Pre fiul cel din vecie,
Ce l-a trimis tatăl mie,
Ea să-l nască
Ea să-l crească
Să ne mântuească.

IZVERNICEAN*:

Pe fiul în al său nume,
Tatăl l-a trimis în lume,
Ca El să se nască
Și ca El să crească.
Să ne mântuească.

Iubite cetitor! Fii bun, spune-mi d-ta, la înțeles, cuprinsul strofei a treia! Nu-l știi? Vezi, așa nu-l știu nici domnii dela Velcu până la Izvernicean plus toți acei editori de cântece de stea, cari publicând „O ce veste...” i-au eliminat strofa a treia... Cum? Poate că l-ai ghicit, dacă așa pune interpuncțiunile la versurile lui Tomici? Se poate. Dar domnii, cari culeg cântece din gura poporului pun singuri interpuncțiunile... Si dacă nu le pun bine, o sfeclesc. Și Tomici le-a pus bine...

Prea lungesc vorba. Să vă spun, cum cred eu, că s'au născut variantele strofei a treia din „O ce veste...”

Toți autorii variantelor știu cuvintele originale ale strofei citate, nici unul însă nu o pricepe. Și nu o pricepe, pentru că nu-și dau silință — sau din lipsa de cunoștință nu pot. — să-i pătrundă rostul și înțelesul. Ei trec cu vederea succesiunea întâmplărilor, ce se descriu în cântare; nu gândesc la interpuncțiuni și nu-și bat capul să afle la cine se reduc pronumele personale „mie” și cei doi „El”. Nedeslegate aceste trei chestiuni — zăpăceala e gata. Ha d' deci — fiecare după capul său — la întocmire, îndreptări, compuneri de nou! Toate acestea se învârtesc numai pe lângă cei doi „El”, rămânând încurcate celelalte chestiuni. E curios, că pe „mie” unii îl reduc la cântăreți alții cumulativ la cântăreți și la credincioșii, cari iau parte la producțiune. Nonsensuri!

Velcu, iubitor de natură, înlocuește pe cel dintâi „El” cu „Ea” de bună seamă fiindcă „El” — o ființă bărbătească — nu poate naște și apoi la Crăciun nici nu poate fi vorba decât de „Ea”, adică de Maria, care a născut. Pe al doilea „El” îl lasă neschimbat, îl reduce la Tatăl

Daicovicu schimbă pe cel dintâiu „El” în „Ea” ca Velcu. Pe al doilea „El” îl reduce la Fiul, care de bună seamă fiind Dumnezeu, n'are trebuință să-l crească alții.

Bâncilă, mai mare pedagog decât Velcu, înlocuiește și pe al doilea „El” cu „Ea” bine știind, că — după principiile pedagogiei moderne — ea, adică mama are prima datorință să-și crească copilul, mai ales că pruncul Mariei nici nu are așa zicând tată pământesc.

Ștefu face pe filosoful. Cu o trăsătură poetică se scapă de încurcătura cu „mie” și trece peste lucruri, ce nu merită atâta bătaie de cap. Strofa a treia astfel „compusă de nou” formează la Ștefu încheierea cântării „O ce veste...”

* Izvernicean are încă două variante curioase.

Izvernicean se ține de Ștefu, care-i însuflă respect, dar nu se lasă nici de cei doi „El” ai lui Tomici, indiferent cine naște și crește pe Fiul.

Atâta svârcolire fără nici un folos, căci ce rost și ce înțeles are ori care din variantele aceste în sine și în șirul întâmplărilor schițate mai sus?!

Și, Doamne, ce înțeles ușor și sublim are strofa a treia așa, cum e la Tomici!

Strofa conține idei rostite sau gândite de fecioara Maria după ce a născut. Maria — conștientă de nevrednicia sa a naște și a crește pe fiul lui Dumnezeu — se întreabă uimită:

Pe fiul cel din vecie
Ce l-a trimis Tatăl mie?

și-apoi cu smerenie raționează, că oare nu eră mai bine, ca

El să-l nască,
El să-l crească,
Să ne mântuească.

„El să-l nască”? Da, dacă Tatăl l-a putut naște din veci după dumnezeire, cum să nu-l fi putut naște și acuma, chiar într'alt chip, după omenire?!

Am scris aceste șire, ca să arăt cât de mult păcătuiesc oamenii noștri, cari adună cântece etc. din gura poporului și-apoi, fiindcă nu le pricepe totdeauna, se apucă și le întocmesc și îndreaptă după capul lor...

Acuma să vă spun de unde sunt cântările din cartea mea.

Din sfânta scriptură și din cântecele de stea mai vechi.

Voiu arăta cu un exemplu cum am compus eu cântecele mele.

Din evangelia lui Mateiu, cap 2, am extras textul pentru cântecul „Magii dela răsărit”.

Am pus apoi în patru coloane

1	2	3	4	5
Textul extras din scriptură	Cântecul „Trei crai” după un manuscris din 1784.	„Trei crai” după Tomici	„Trei crai” după Pan.	

iar în coloana a 5-a am turnat șir de șir textul Scripturii în versurile mai bune din coloanele 2, 3 și 4, sau în versuri din alte cântece de stea, sau în versuri și cuvinte de ale mele luate din extrasul scripturii sau de aiurea.

Reproduc aci coloanele 1 și 5 arătând cu 2 și 4 versurile luate din aceste coloane, cu * versurile din alte cântece de stea, fără nici o indicare versurile din textul Scripturii, cari se pot controlă, și versurile sau cuvintele mele.

Trei magi dela răsărit.

1
Iar dacă s'a născut Isus,

magi dela răsărit
au venit la Ierusalim

zicând:
„Unde este
împăratul celce s'a născut?
Că am văzut steua lui Ia

5
Iar Isus când s'a născut,
O stea pe cer s'a văzut*,
O stea mare și frumoasă*
Și cu raze luminoase*.
Trei magi dela răsărit * * *
Spre stea au călătorit,
La Rusalim au ajuns, * *
Steaua 'n nori* li s'a ascuns, * * *
In cetate au intrat*
Și pe toți au întrebat: * * *
„Unde e, cine-a văzut
Pe împăratul nou născut?
C'am văzut la răsărit

răsărit și am venit
să ne închinăm lui*
Și auzind Irod împăratul
s'a turburat,
și într'ascuns chemând pe magi,
a cercat cu deamăruntul
dela dănșii de vremea, în
care s'a arătat steua.
Și trimițându-i
În Vifleem, li-a zis:
„Mergând cercetați de prunc,
și dacă l-ați aflat, să-mi
vestiți, ca și eu venind să
mă închin lui“.
Ascultând pe Împăratul
ei s'au dus.

Și steua, care o văzuseră,
mergea înainte lor,

până a venit și-a stătut
de asupra, unde eră pruncul.
* Ei văzând steua s'au bucurat.
Și intrând în casa,
Căzând s'au închinat lui.
și au adus lui daruri:

Aur și tămâie și smirnă.

Steua lui și am venit,
Să-l aflăm, daruri să-i dăm
Și să i-ne închinăm“.

Iară Irod, împărat, *
Auzind s'a turburat, *
Pe magi la sine-a chemat *
Pe ascuns și i-a întrebat, * *
Să îi soună-amănușit
Steua când li-s'a ivit.
După-aceea i-a trimis
La Vifleem și li-a zis:
„Duceți-vă și aflați * *
Pruncul și mă înștinați, *
Să vin, să mă închin și eu * *
Lui ca unui Dumnezeu“.

Ascultând de împărat
Magii 'ndată au plecat.
Spre Vifleem am pornit
Steua iarăș s'a ivit *
Înainte lor mergând,
* Bucurie lor făcând,
Și a mers până a stătut *
Unde eră pruncul născut *

Magii la Isus intrară
Și căzând se închinară,
Daruri scumpe i-au predat*
Ca și unui împărat: *
Aur; smirnă și tămâie —
După cum scriptura scrie —
În numele tuturor
Tuturor popoarelor
Ca de-acum până 'n veclă*
Darul lui cu toți să fie.*

În chipul acesta sunt compuse și celelalte cântări din cartea mea. Observ, că această cântare e mai scurtă în cartea mea, deoarece versurile 21—28 sunt înlocuite prin orațiile lui Irod cu magii.

*

Sfânta scriptură ne spune că bărbații, cari au venit să se închine și să aducă daruri nou născutului împărat, au fost *magii dela răsărit*. Nimic mai mult. Magi se numiau la început preoții din Media, Persia și Babilonia. Ocupându-se ei exclusiv cu știința, numele de magi s'a dat mai târziu și altor învățați, mai ales astronomilor și astrologilor, cari erau totodată și sftnicii domnitorilor. În cărțile bisericești și în scrierile sfinților părinți ai bisericii noastre cuvântul „magi“ se tâlmăcește cu „învățați, înțelepți, filosofi“ și nicăirea nu se zice, că magii, cari s'au închinat lui Hristos, ar fi fost crai sau regi. Tradițiunea apuseană îi numește dela veacul al 7-lea încoaci *crai*, fiindcă în sfânta scriptură a Testamentului vechiu (Psalm 72, 10; Isaia 60, 6) se profetește, că *regi vor aduce daruri viitorului Mântuitor*. Dela apuseni am primit și noi titlul de crai dat magilor.

Sfânta Scriptură nu ne spune nici numărul, nici țerile și nici numele magilor.

După tradițiune ei au fost trei, un număr, ce corespunde persoanelor din sfânta Treime, sau darurilor aduse de magi, sau protopărinților întregii omenimi: Sim, Ham și Iafet, sau continentelor cunoscute pe timpul lui Hristos: Europa, Azia și Africa, pe ale căror popoare le reprezentau magii.

Patria magilor este a se căuta în regiunea răsăriteană a Palestinei, poate chiar în Babilonia. Tradițiuni târziu zic, că țerile magilor au fost Persia, Babilonia și Arabia sau — împărțite după continente — India, Egiptul și Grecia.

Dela veacul al 7-lea încoaci magii primesc nume; la apus: Melchior, Baltazar și Gaspar, la răsărit: Elemeh, Eleor și Elav. În manuscriptul român dela 1821 magii se numesc: Valtuzar, Irimie și Melchior. Tomicii îi numește: Melhior, Valtezar și Gaspar și zice, că-s crai, deși ei zic în orații despre sine, că-s „învățați“.

După legende apusene, apostolul Toma a întâlnit pe numiții magi în călătoriile sale prin Persia și i-a încreștinat. Ei au ajuns episcopi. Murind ei, rămășițele lor pământești au fost aduse la Constantinopol, de aci în Mediolan. Frideric Barbarosa le-a adus în anul 1163 la Colonia și le-a așezat într'un sicriu foarte prețios. Un rege danez le-a pus pe capete trei coroane de mare valoare. Pe acoperământul de argint aurit al sicriului și astăzi se află 1540, petri scumpe, coroanele însă nu mai sunt veritabile, s'au înlocuit cu altele false.

Darurile aduse lui Hristos de magi simbolizează: aurul — iubire, smirna — înfrânare sau credință, tămâia — rugăciune sau nădejde. Aurul i-s'a adus lui Hristos ca unui împărat, smirna ca unui proroc sau învățător și tămâia ca unui preot.

Astronomul Kepler († 1630) a calculat, că în anul 747 dela zidirea Romei, va să zică cu 6 ani înainte de începutul numărării anilor dela Hristos, care numărare de altcum nici nu este corectă, a avut loc o constelațiune (a patru stele, între cari Iupiter, Saturn și Mars), care s'a văzut de pe pământ ca o „stea mare și frumoasă și cu raze luminoase“. E greu de statorit de se poate privi această constelațiune, care a ținut mai multă vreme, de steua magilor. Hotărît este, că steua magilor a fost o „stea minunată“ și ea simbolizează pe conducătorul păgânimii la Hristos, a cărui naștere să ne fie de folos!

Dr. P. Barbu.

Instalarea de protopresbiter al Timișorii.

În 19 Noemvrie (2 Dec.) a avut loc instalarea protopresbiterului Timișorii, care a decurs între cadre restrânse și modeste, după cum impun vremile mari, ce le trăim. La 9 ore a. m. s'a început sf. liturghie, servită cu solemnitate de către 3 protopresbiteri, 6 preoți și diaconul episcopesc și anume: pâr. protopopi: Mihaiu Păcățian ca pontificante, Fabrițiu Manuilă și Ioan Oprea; preoții: David Vonigă, Iuliu Țoldan, Ioan Plavoșin, Nicolae Micluța, Nicolae Vulpe și Constantin Micu, — și Ioan Cioară, diacon ceremonial. Răspunsurile liturgice le-a executat corul improvizat, condus de inv. Nicolae Nicorescu cu precizieune, cecea a ridicat nivelul serbării.

La astfel de ocazie rară, chiar și în vieța orășenească, ne puteam aștepta ca publicul din Timișoara, înțeleg credincioșii, să fi fost reprezentați în număr mai mare, dar se puteau număra pe degete. Și aceasta e o consecință a războiului — îmi reflectă un domn la observarea mea, — că publicul de acasă răpește ocaziunea zilei de Duminecă, când se ține târg de săp-ământă, pentru a-și face cumpărările articolelor de lipsă, la cari cu greu poate ajunge. În schimb, încăperea bisericii eră împopulată cu țărani de pe sate și cu soldați, dornici de slujbe rari, înălțătoare. DAMELE ROMÂNE au asistat în număr frumos și eră natural, ca dela această festivitate să nu lipsească înaintemergătorii neamului: Emanuil Ungureanu și Pavel Rotariu.

La cântarea pricesnei, pâr. protopop și referent bisericesc, Mihaiu Păcățian, însoțit de întreg clerul celebrant, își face apariția pe solium, unde cu cuvinte înțelegătoare, desfășură scopul serbării; cetește literile Preabunului Arhieru, prin cari îl încredințează cu introducerea noului protopop în scaunul său; cetește

gramata arhierască, prin care noul protopop se introduce în drepturile sale și declarându-l de investit cu jurisdicțiunea legală, într-o vorbire pătrunzătoare adresează noului protopresbiter cuvinte înțelepte în chip de sfaturi, accentuând foarte potrivit: să nu se considere mai mult de ce este; primus inter pares între preoți și să nu uite, că postul onorific e împreună cu îndatoriri mari, pe cari împlinindu-le, poate conta la realizarea armoniei trainice între dânsul și factorii bisericești.

După încheiere ia cuvântul noul protopresbiter, Ioan Oprea, în care foarte trumos și elocvent își desfășură programul, făcând promisiune solemnă, că calea faptelor, cari l-au înălțat la onorifică treaptă, o va continua în viitor cu îndoierea râvnei spre binele păstoriiților săi și al tractului. Incheie mulțumind dlui mandatar episcopesc, Preasfințitului domn Episcop și factorilor cari l-au ridicat la noua demnitate.

Cu atâta s'a încheiat partea oficioasă a actului, care asupra auzitorului a făcut adâncă impresie. Dar și la domiciliul protopopesc s'au petrecut acte demne de remarcat, cari, cred, pot interesa publicul cetitor.

Domni și dame, asistenți la serviciul divin, s'au prezentat în urmă înaintea sărbătoritului protopop, felicitându-l. Și judecând din cele precedente, cine se poate îndoi, că felicitările nu ar fi fost sincere.

În fine, pe lângă persoanele clerului celebrant și alți preoți din tractul Timișoarei și al Vingei, o cunună de domni au fost oaspeți la masa noului protopop, Ioan Oprea. Aici s'au ținut și toaste. Părinte le Mihaiu Păcățian a toastat pentru Maj. Sa; părintele Ioan Oprea pentru capul încoronat al diecezei; pâr. Nicolae Crișmariu pentru mandatarul episcopesc, pâr. David Vonigă remarcând clasicitatea cuvântătorilor din sf. biserică, toastează pentru noul protopop. Dl Pavel Rotariu mănecând din premisa, că cercul activității preoțești în popor se aseamănă cu o grădină cu vietăți amenințate de lupi, pe cari preotul e chemat să-i alunge: roagă pe noul protopop să-și ofere tot sprijinul întru întărirea preoției. Dl Dr. Pompiliu Cioba, relevând meritele dlui Rotariu și Emanuil Ungureanu, ca fii ai bisericii, face promisiune solemnă, că va călca pe urmele dlui Rotariu, lucrând cu cuvântul și cu scrisul pentru binele bisericii și al neamului. Părintele Nicolae Crișmariu comparează organizația bisericii cu mașina, la a cărei funcționare neescepționabilă se recere pe lângă mașinist abil și oleu de uns. Oleul în organizația bisericii este clasa inteligentă a poporului, care cu cuvântul și exemplul are să contribuie la mișcarea masei brute a poporului spre fapte bune și nobile. De aceasta e legată prosperarea bisericii.

Să fie toate într'un ceas bun, iar noul protopresbiter să trăiască!

Raportor.

Lectură. Dar potrivit pentru soldații de prin spitale și lectură folositoare pentru adulți este opul învățătorului de pie memorie Nicolae Ștefu, intitulat: **Pentru țărani.** Se estinde pe 149 pagini. Conține: Nuvele, anecdote în proză și versuri, cu mai multe chipuri. Se poate comanda dela Librăria diecezană din Arad, cu prețul **redus de 40 fil. + 15 fil.** pentru francatură.

Reorganizarea

învățământului teologic și a educației seminariale.

De Dr. Lazar Iacob, profesor.

(Urmare).

Anul I.

Semestrul I.

Studiul biblic:

a) Arheologia biblică 2 . . .	} 7 ore
b) Introducerea în cărțile T. V.	
c) Citirea și explicarea cursorică a sf. Scripturi . . .	
Istoria bisericii universale . . .	6 "
Teologia fundamentală . . .	6 "
Limba și literatura română . . .	2 "
Științele pedagogice	2 "
Cântare și Tipic (2+1)	3 "
Economie	1 "
	<u>27 ore</u>

Semestrul II.

Studiul biblic:

Introducere în cărțile T. N. 4.	} 8 ore
Explicarea unei evanghelii 3.	
Citirea și explicarea cursorică a Sf. Scripturi	
Celelalte studii ca în sem. I.	
	<u>In sem. II. 28 ore</u>

Anul al II-lea (amândouă semestrele).

Exegeza T. N.	4	} 5 ore
Explicarea cursorică	1	
Istoria bis. univ.	6	"
Dogmatica	6	"
Morala	5	"
Omiletica	2	"
Limba și lit. română	2	"
Științele pedagogice	2	"
Cântare de tipic (2+1).	3	"
Constituție (Noțiuni de drept)	1	" (tot la al 2-lea an)
Economie	1	"
	<u>33 ore</u>	

Numărul acesta de ore este prea mare, și eventual va trebui să se facă unele reduceri, să rămână cel mult 30 ore.

Anul al III-lea (amândouă semestrele).

Exegeza	4	} 5 ore
Explicare cursorică	1	

Teologia pastorală:

a) Catihetica (2 ore teorie, 1 praxă)	3 ore
b) Exerciții omiletice	1 "
c) Liturgica (3 ore teorie, 1 praxă)	4 "
d) Odigetica	2 "
Dreptul bisericesc	6 "
Cântare Tipic (2+1)	3 "
Constituție (Noțiuni de drept)	1 "
Administrația bis. (Stilul curial bis)	1 "
Igienă	1 "
	<u>27 ore</u>

La cursul de patru ani studiile s'ar împărți mai bine și elevii ar avea un număr mai mic de ore.

Anul I (sem. I).

Studiul biblii:

a) Arheologia biblică 2	} 7 ore
b) Introd. în cărțile T. V. 4	
c) Explicarea cursorică a sf. Scripturi 2	
Istoria bis. univ.	6 "
Limba și literatura română	2 "
Științele pedagogice	2 "
Cântare, Tipic	3 "
Economie	1 "
	<hr/> 21 ore

Semestrul II.

Studiul biblii:

Introd. în cărțile T. N.	4	} 8 ore
Explicarea unei evanghelii	3	
Explicarea cursorică a sf. Scripturi	1	
Celelalte studii neschimbat.		

In sem. II: 22 ore

Anul II. (amândouă semestrele).

Exegeza T. N.	4	} 5 ore
Explicarea cursorică	1	
Istoria bis. univ.	6 "	
Teologia fundamentală	6*	
Limba și literatura română	2 "	
Științele pedagogice	2 "	
Cântare, Tipic	3 "	
Economie	1 "	
	<hr/> 25 ore	

Anul al III-lea.

Exegeza T. N.	4	} 5 ore
Explicare cursorică	1	
Dogmatica	6 "	
Morala	5 "	
Omiletica	2 "	
Cântare, Tipic	3 "	
Constituție (Noțiuni de drept)	1 "	(tot la al 2-lea an).
	<hr/> 22 ore	

Anul al IV-lea.

Teologia pastorală:

a) Catihetica (2 ore teorie, 1 oră praxă)	3 ore
b) Exerciții omiletice	1 "
c) Liturgica (3 ore teorie, 1 oră praxă)	4 "
d) Odigetica	2 "
Dreptul bisericesc	6 "
Cântare, Tipic	2 "
Constituție (Noțiuni de drept)	1 "
Administrația bis. (Stilul curial bis.)	1 "
Igienă	1 "
	<hr/> 21 ore

(Va urmă).

* Dacă se propune în cursuri combinate cu Dogmatica, nu se poate pune la cursul I, cum ar fi corect.

INFORMAȚIUNI.

Deputați congresuali pe periodul 1917-20. I. In dieceza Aradului. Deputați mireni:

Cercul Arad: Aurel Petrovici, avocat, Nădlac.
Cercul Radna: Dr. Atanasie Brădean, medic-cercual, Radna.

Cercul Giula: Dr. Sever Ispravnic, avocat, Arad.
Cercul Chișineu: Traian Suciu, notar comunal, Șimand.

Cercul Șiria: Sava Raicu, dir. de bancă, Arad.
Cercul Ienopolea (Boroșineu): Dr. Gheorghe Crișan, avocat, Arad.

Cercul Buteni: Dr. Gheorghe Popa, jude la tabla reg., Oradea-mare.

Cercul Hălmagiu: Petru Truția, avocat, Arad.
Cercul Birchiș: Petru Ionașiu, secretar domonial, Bulciu.

Cercul Chisetu: Dr. Gheorghe Adam, avocat, Timișoara.

Cercul Lipova: Dr. Aurel Cioban, avocat, Lipova.
Cercul Vinga: Emanuil Ungurean, adv., Timișoara.

Cercul Timișoara: Paul Rotariu, adv., Timișoara.
Cercul Banat-Comloș: Dr. Nestor Oprean, avocat în S. Nicolaul-mare.

II. In Arhidieceza Transilvaniei. Deputați mireni:
Cercul Sibiiu: Dr. Rom. Căndea, prof. sem. Sibiiu.

Cercul Săliște: Dr. Nicolae Comșa, medic.
Cercul Sebeșului: Dr. Eug. Meșianu, fisc. comit. Brașov.

Cercul Alba-Iulia: Ioachim Fulea, dnr. de bancă Alba-Iulia.

Cercul Deva: Dr. Aurel Vlad, adv. Orăștie.
Cercul Hațeg: Nic. Macrea, dir. de bancă, Hunedoara.

Cercul Iia: V. Tordășianu, exactor, arhid. Sibiiu.

Cercul Geoagiu: Dr. Ioan Marghitta, avocat, Geoagiu.

Cercul Zarand: Dr. Ioan Papp, adv., Brad.
Cercul Câmpeni: Dr. Vas. Preda, adv. Sibiiu.

Cercul Turda: Dr. Nic. Bălan, prof. sem. narial, Sibiiu.

Cercul Cluj: Dr. Pavel Roșca, prof. sem. Sibiiu.
Cercul Solnoc: Dr. Gavril Buzura, avocat, Lăpușul-unguresc.

Cercul Bistrița: Dr. Vasile Pahone, avocat Bistrița.

Cercul Târnava: Dr. Dumitru Popp, avocat, Mediaș.

Cercul Sighișoara: Victor Păcala, prof. sem. Sibiiu.

Cercul Treiscaune: Nicolae Sulică, profesor gimn. Brașov.

Cercul Brașov: Arseniu Vlaicu, dir. șc.comerc. Brașov.

Cercul Bran: Nicolae Garoiu, adv., Brașov.
Cercul Făgăraș: Ioan I. Lăpădatu, dir. băncii de asigurare Sibiiu.

III. In dieceza Caransebeșului: Deputați din cler:
Cercul Caransebeș: Filaret Musta, arhimandrit, vicar episcopesc în Caransebeș.

Cercul Lugoj: Dr. George Popoviciu, protopresbiter în Lugoj.

Cercul Făget: Sebastian Otariu, protopresbiter în Făget.

Cercul Jebel: Ioan Pepa, protopresbiter în Buziaș.

Cercul Ciacova: Augustin Ghilezan, protopresbiter în Ciacova.

Cercul Vârșet: Dr. Iosif Tr. Badescu, protosincel, asesor cons. în Caransebeș.

Cercul Iam: Dr. George Dragomir, protopresbiter în Biserica-albă.

Cercul Oravița: Dr. Petru Ionescu, presbiter, consilier de secție în Budapesta.

Cercul Mehadia: Dr. Cornel Cornean, protodiacon, secretar cons. în Caransebeș.

Chestia școalelor dela graniță. Acțiunea dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice, contele Apponyi Albert, se continuă. Conform învoielii făcute cu Consistorul arhidiecezan din Sibiu vor fi predate statului aproape 300 de școale elementare române. Învățătorii confesionali neaccepționați din partea guvernului vor trece, dimpreună cu școalele, la stat. Limba română se va propune în toate clasele în 6 ore la săptămână. Unde învățătorii nu vor putea fi și cantori, statul va subvenționa parohiile, ca să-și poată țineă cantori deosebiți. Edificiile școlare vor trece ori în proprietatea statului, ori vor fi închiriate.

Delegațiuni. Luni, în 20 Noemvrie (3 Decemvrie) s'au întrunit delegațiunile în Viena. Marți s'au deschis în mod solemn prin Mesagiul de tron. Din proiectul de buget prezentat de ministrul comun de finanțe ne convingem, că cheltuelile de războiu ale monarhiei fac până acum 45 de miliarde.

Din Roma vine știrea, că Papa este foarte îngrijorat de soarta Ierusalimului și a locurilor sfinte.

Facultatea de medicină dela universitatea din București, care fusese închisă în anul trecut, s'a redeschis în 3 Decemvrie n. a. c. Prelegerile se țin de profesori români ai universității.

În lipsa de hârtie. Negustorii berlinezi, pentru a cruță hârtia, au holărit să nu mai împacheteze marfa ce li se cere din prăvălie. De aceea invită pe cumpărători, să-și aducă ficare cu sine hârtia trebuincioasă la împachetare, s'au să-și ducă neîmpachetată marfa cumpărată.

Sinuciderea unui pacifist. Profesorul dela gimnaziul romano-catolic din Sătmar, preotul Victor Csókás, s'a sinucis, după ce mai înainte într'o epistolă adresată episcopului scrie, că își pune capăt vieții, din cauză că nu se mai face pacea. Răposatul a lăsat o sumă însemnată de bani pentru cel mai bun studiu, ce se va scrie despre pacea universală.

Inspekția școalelor. Ministrul de culte și instrucțiune publică a încredințat inspekția școalelor secundare române din Brașov pentru anul curent domnului Szentimrei, director suprem în Cluj.

Se urcă prețul ziarelor din provincie. Cum prețul hârtiei este dublu în orașele de provincie, ca în capitală, ziarele în aceste orașe au început să-și urce prețul. Așa în Oradea-mare prețul unui număr de ziar s'a urcat la 16 bani.

Milioane de cărți confiscate. Revoluționarii ruși, cucerind localitățile jandarmeriei și ale poliției, au găsit o mulțime de cărți confiscate în vremea de mai înainte. Numărul acestor cărți este cel puțin de zece milioane de volume. Cărțile confiscate s'au înapoiat editoilor cari firește se grăbesc acum cu desfacerea lor. Publicul cumpără volumele cu atât mai vârtos, căci vorște să afle ce fel de lucrări oprise poliția sub domina țarului.

Biblioteca națională germană a ars. Grandioasa bibliotecă națională a Germanilor din Gotha, constă-tătoare din 200 mii de cărți, unele foarte rari și de mare valoare, a căzut pradă flacărilor. Paguba culturii germane e ireparabilă.

Institutul nostru pedagogic-teologic s'a mutat — Luni, în 20 Noemvrie (3 Dec.) — în edificiul școalei civile de fete diecezane, iar școala de fete s'a mutat în localul de lângă Consistor, în care — după reținerea palatului seminarial pentru scopuri militare — se țineau cursuri alternative preparandiale și teologice. În urma acestui schimb s'a dat posibilitatea ca și în institutul teologic să se țină prelegerile și înainte de amiazi.

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se poate procura dela *Librăria diecezană* din Arad: „Dr. Petru Barbu: *Magii dela răsarit*, cântece și cuvinte pentru copiii, cari umblă cu steaua”. Scopul cărții este să reformeze frumoasa noastră datină străbună: umblarea copiilor cu steaua. Se atrage atențiunea dlor cat-heți și învățători asupra acestei cărți și se recomandă răspândirea ei în popor și la elevii școalelor populare. Prețul: 60 fileri.

Calendarul diecezan pe anul 1918.

Editura și tiparul tipografiei diecezane din Arad. Conține cronologia, zilele, sărbătorile și mersul vremii în anul 1918. Calendar și sfaturi economice. Consemnarea târgurilor din Ungaria. Tarifa nouă postală. Scala nouă a timbrelor. Șematismul metropoliei și în special al diecezei Aradului. Bucăți literare din peana unor scriitori distinși. Partea literară e împodobită cu clișeele preoților noștri militari, a eroilor, ce și-au jertfit viața pentru tron și patrie, și biografiile lor. Prețul unui exemplar cu șematism I cor. 20 filer, fără șematism 90 fileri. Se poate procura la

Librăria diecezană, Arad str. Deák Ferenc Nr. 35.

Concurse.

Se publică concurs pe un ștendiu de 300 cor. din *fundațiunea „Gavriil Faur de Teiuș”*, pentru studenții gr. or. de naționalitate români, cari vor studia la vr'un gimnaziu public, academie ori universitate, școală reală superioară, tehnică politehnică, sau la institutul teologic ori pedagogic gr. or. român.

Dintre recurenți au preferință studenții din familia fondatorului și respective Poynar, fără privire la clasele în cari studiază.

Competenții la aceste ștendii vor avea să producă:

1. Extras de botez din matricula bisericească, cu clauzula preotului local că și de prezent aparțin bisericii ortodoxe române;

2. Ates'at de paupertate dela antistia comunală, redactat în termin detailați și precizi, despre starea materială atât a recurentului cât și a părinților lui, iar certificatul acesta să fie vidimat și din partea oficiului parohial concernent;

3. Testimoniu școlar cu calcul nota primă despre progresul în studii din anul școlar precedent;

4. Atestat medical despre starea sanitară.

Concurenții au să numească specialitatea de studii, la care — și locul unde își continuă studiile în anul școlar curent, precum și aceea de au ori nu vr'un alt stipendiu și dacă da, dela care fundațiune.

Mai departe, concurenții au să arate locul și posta ultimă, unde să li se comunice rezoluția.

Recursele pentru amintitul stipendiu sunt a se trimite în termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan, de dreptul *Consistorului român ortodox din Oradea-mare*.

Arad, din ședința cons. dela 27 oct. v. 1917.

Consistorul român ortodox din Arad.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Soroșag (Szarvaság)** protopresbiteratul Radnei, conform ordinului Consistorial nr. 4363/1917 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul diecezan.

I. Parohia este de clasa a III-a.

II. Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune de pământ la deal.

2. Birul legal.

3. Stolele legale.

4. Folosința casei și a grădinei parohiale.

5. Interesele după capitalul provenit din vinderea pădurii parohiale.

6. Eventuala întregire dela stat.

Preotul, carele se va alege, va suportă toate dările după venitul parohial și va avea să catechizeze elevii școlii de stat din loc, fără a putea pretinde pentru aceasta dela parohie vre-o remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, ca recursurile lor ajustate cu documentele de calificare și serviciu și adresate comitetului parohial din Soroșag să le înainteze în termenul concursului oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dâșii — cu observarea dispozițiilor regulamentare, — să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Să notează, că prezentarea în parohie se admite numai candidaților, cari vor dovedi, că au calificarea recerută, iar cand dați lor din altă dieceză numai dacă dovedesc la oficiul protopresbiteral, că au permisiunea Consistorului, respective a Episcopului diecezan de a putea recurge la această parohie.

Soroșag, (Szarvaság) din ședința dela 28 Octomvrie (8 Noemvrie), 1917.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, ppresbiter

—□—

1—3

In temeiul ord. V. Consistor Nr. 2033 B. 1917, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. **Picleu**, ppresbiteratul Peșteșului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele:

1. Casă parohială cu apartimentele.

2. Pământ parohial 10 jug. cat. și 1257□.

3. Bir parohial dela 100 Nrii de casă câte-o măsură de cucuruz sfârmat, ori prețul iei curent.

4. Stolele îndatinat.

5. Clacă: 20 pluguri și 60 de lucrători cu mâna, sau prețul curent al acestor prestațiuni.

6. Intregirea dotațiunei dela stat.

Preotul va provedea și catihizațiunea și va suportă dările după pământul parohial.

Doritorii de-a ocupa această parohie, să-și înainteze cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Picleu, Prea On. oficiu ppsc în Mezôtelegd, având dâșii cu încuviințarea protopresbiterului tractual, a se prezentă în parohie, ca să facă cunoștință cu poporul, a servi în sfânta biserică, a cântă și a predică.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protopresbiter ort. român.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat prin ordinul cons. cu Nr. 2248/914 lângă parohul Nestor Porumb din **Tucla** comitatul Bihor ppiatul Tinca cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă salariul fix de 800 cor. solvit de pătrar ulterior de paroh și eventuala întregire dela stat votată pentru capelani.

Alesul va avea să se îngrijească de cvartir și va fi îndatorat a îndeplini toate funcțiunile parohiale, cari parohul nu și-le va rezervă pentru sine, fără a putea pretinde măcar ștolele dela funcțiuni și să provadă catehizarea în școlile confesionale.

Parohia fiind de cl. I. dela reflectanți se pofteste testimoniu de cl. I. și testimoniu de maturitate, conform § 6. alinia 2. din regulamentul pentru parohii.

Reflectanții, recursurile lor provăzute conform regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, au să le subștearnă oficiului protopresbiteral al tractului Tinca în Méhkerék (Bihar m.) prezentându-se în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Tucla pentru a-și arată desteritatea în celea rituale.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Surduc**, protoprezbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile în „Biserica și Școala“.

Emolumentele:

1. Casă parohială, cu supraedificatele de lipsă.

2. Pământ parohial de 17 jugh. 926 st □, parte arător, parte fânaț, conform coalei de catastru.

3. Bir preoțesc, câte o măsură (30 litre) de cucurnz sfârmat, deia fiecare număr de casă sau prețul iei curent.

4. Stolele îndatinat.

5. Intregirea dela stat, după calificația alesului.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și ajusteze cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Surduc, Prea On. Of. protopopesc tractual în Mezôtelegd în termenul concursual, având a se prezentă în parohie cu știrea protoprezviterului, pentru a cântă și predică.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezviter ort. român.

—□—

2—3